

Metodické doporučení k vyhlášce č. 121/2026 Sb., o nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, prachy a biologickými činiteli ve školách a školských zařízeních

Praha, srpen 2026

Č. j.: MSMT-15528/2026-1

Úvod

Text metodického doporučení k vyhlášce č. 121/2026 Sb., o nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, prachy a biologickými činiteli ve školách a školských zařízeních (dále jen „vyhláška“ č. 121/2026 Sb.), je členěn dle barev:

§

Závazné části
paragrafového
znění vyhlášky

Text označený žlutou barvou poskytuje informace o závazných pravidlech vycházejících z platné vyhlášky č. 121/2026 Sb. a dalších platných právních předpisů, které v dané souvislosti považuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) za podstatné

D

Doporučení

Text označený zelenou barvou obsahuje metodickou podporu MŠMT školám při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a při činnostech souvisejících s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům

I

Informace

Text označený modrou barvou upozorňuje na některé zásadní skutečnosti

Toto metodické doporučení je vydáváno MŠMT za účelem pomoci školám, školským zařízením i dalším subjektům při postupu podle vyhlášky č. 121/2026 Sb. Materiál má doporučující charakter a **nenahrazuje povinnosti škol vyplývající z obecně závazných právních předpisů**. Školy a školská zařízení **musí při nakládání** s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání a s ním souvisejícími činnostmi a podmínky práce s těmito nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle příslušných pokynů pro bezpečné zacházení uvedených v bezpečnostních listech, stejně jako jsou povinny dodržovat školní nebo vnitřní řád. **Zařazení nebezpečných chemických látek a směsí vychází z aktuálně účinných právních předpisů Evropské unie**. Vzhledem k průběžnému vývoji unijní chemické legislativy však **nelze vyloučit budoucí změny podmínek** jejich používání.

Podmínky nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a podmínky práce s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům stanoví pro školy a školská zařízení § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 121/2026 Sb.

Podmínky nakládání jsou podle § 30 odst. 1 písm. b) školského zákona součástí školního řádu. Ná vazně pak § 8 odst. 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb. stanoví aspekty, které je třeba při úpravě zohlednit. Vyhláška č. 121/2026 Sb. **tímto nestanoví povinnost** zpracovat samostatný provozní řád odborné učebny nebo laboratoře, nicméně **ve školním či vnitřním řádu musí být vydána dostatečně podrobná pravidla** odpovídající charakteru prováděné činnosti a míře rizik, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví žáků a účastníků vzdělávání (dále jen „žák“), ale také osob vykonávajících dohled. Zároveň **je třeba dodržet obecné ustanovení o hygienických požadavcích na prostory a provoz škol a školských zařízení** podle § 7 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“).

V neposlední řadě je třeba upozornit také na dodržování normy ČSN 01 8003, která **stanovuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci** (dále jen „BOZP“), tedy i zásady pro bezpečnou práci v chemických laboratořích.

Vyhláška se vztahuje na

- druhý stupeň základního vzdělávání,
- střední vzdělávání,
- zájmové vzdělávání, tedy
 - střediska volného času (domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností),
 - školní družiny,
 - školní kluby,
 - činnosti organizované v rámci zájmového vzdělávání, např. zájmové útvary, tábory, soutěže, přehlídky, spontánní a rekreační činnosti,
- činnosti přímo související se vzděláváním a poskytováním školských služeb, například
 - chemické a jiné olympiády,
 - projekty,
 - příprava na předmětové a středoškolské soutěže,
- poskytování školských služeb, například
 - kroužky v domovech mládeže,

činnosti, při nichž nezletilí žáci nakládají s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi nebo vykonávají činnosti související s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům.

Školy a školská zařízení uplatňují toto metodické doporučení s přihlédnutím ke svému typu, velikosti, personálním a materiálním podmínkám, věku a individuálním potřebám žáků a charakteru činnosti. Metodické doporučení je určeno zejména ředitelům škol a školských zařízení a je oporou pro pedagogické pracovníky, kteří v rámci své pedagogické činnosti zajišťují nebo organizují činnosti související s nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi nebo s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům. Metodické doporučení je tedy dále určeno také pro osoby, které v rámci zájmového vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb nebo při poskytování školských služeb zajišťují či organizují činnosti související s nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi nebo s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům.

Podmínky stanovené vyhláškou mohou sloužit také jako metodické vodítko při činnostech, na které se vyhláška č. 121/2026 Sb. nevztahuje.

Vyhláška č. 121/2026 Sb. se použije přednostně před vyhláškou č. 180/2015 Sb.¹ Z vyhlášky č. 180/2015 Sb. zůstávají zachovány zákazy těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu.

Žáci 2. stupně základní školy mohou nakládat pouze s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi uvedenými podle aktuální klasifikace v příloze č. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb., a pouze za podmínek stanovených v § 1, § 5 a § 8 této vyhlášky. Žáci 1. stupně nejsou v § 1 této vyhlášky mezi osobami oprávněnými k nakládání s těmito látkami uvedeni. Látky podle příloh č. 2 a 3 ani látky v režimu § 4 nejsou určeny k nakládání žáky základní školy v rámci základního vzdělávání.

¹ Vyhláška č. 180/2015 Sb., o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu, o pracích a pracovištích, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a o podmínkách, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

Legislativní rámec

Ustanovení § 29 odst. 4 a 5 školského zákona:

- Vyhláška č. 121/2026 Sb. byla vydána **na základě zmocnění** v § 29 odst. 5 školského zákona.
- Vyhláška č. 121/2026 Sb. stanovuje jednotná a závazná pravidla bezpečného nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, biologickými činiteli a prachy nejen při praktickém vyučování, ale i v dalších případech (viz výše uvedeno).

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NV č. 361/2007 Sb.“):

- Ochranu zdraví při práci u činností souvisejících s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům stanovuje NV č. 361/2007 Sb. Podmínky ochrany zdraví při práci u činností souvisejících s nebezpečnou expozicí prachu stanovuje vyhláška č. 121/2026 Sb.
- Vztahuje se výlučně na praktické vyučování v plném rozsahu, pokud vyhláška č. 121/2026 Sb. nestanoví jinak.
- Dále se použije seznam prachů toxických a výrazně senzibilujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilujících) dřevin na základě odkazu v § 6 odst. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb. Seznam zahrnuje prachy, se kterými mohou žáci vykonávat činnosti spojené s nebezpečnou expozicí těmto prachům.
- U nebezpečné expozice biologickým činitelům je v § 7 odst. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb. stanoven odkaz na biologické činitele skupiny 2 podle NV č. 361/2007 Sb., se kterými mohou žáci vykonávat činnosti spojené s jejich expozicí.
- Stávající právní úprava, která umožňovala mladistvým žákům v rámci přípravy na budoucí povolání v rozsahu nezbytném pro naplnění rámcových vzdělávacích programů (dále jen „RVP“) nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a která byla stanovena v § 12a NV č. 361/2007 Sb., **bude od 1. 9. 2026**, kdy nabývá účinnosti vyhláška č. 121/2026 Sb., **zrušena**.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů:

- Ve vyhlášce č. 121/2026 Sb. je požadavek na odbornou způsobilost osoby, která provádí dohled při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 nebo kategorie 2 stanoven v souladu s tímto zákonem (dle § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006:

- Nová vyhláška č. 121/2026 Sb. označuje nebezpečné chemické látky a směsi uvedené v přílohách č. 1-3 této vyhlášky v souladu s nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 Sb. Uvedené nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 Sb. se vztahuje také na § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb., tedy na nebezpečné chemické látky a směsi s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 nebo kategorie 2.

1. Nebezpečné chemické látky a směsi dle § 1–3 a jejich rozdělení dle příloh 1–3 a dle § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Nebezpečné chemické látky a směsi jsou rozděleny do jednotlivých příloh vyhlášky č. 121/2026 Sb., tedy přílohy č. 1–3, dle kategorie jejich nebezpečnosti. Nebezpečné chemické látky a směsi uvedené v jednotlivých přílohách mají stanovené podmínky pro nakládání s těmito chemickými látkami a směsmi v § 1–3 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Chemické látky a směsi uvedené v přílohách č. 1–3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. jsou vymezeny třídou a kategorií nebezpečnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího klasifikaci, označování a balení látek a směsí (nařízení CLP)². Číselné označení kategorie vyjadřuje závažnost v rámci konkrétní třídy nebezpečnosti; samo o sobě neslouží k porovnání nebezpečnosti mezi různými třídami. Pro účely vyhlášky je rozhodující, do které přílohy příslušná třída a kategorie patří, popřípadě zda se uplatní zvláštní režim podle § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Pro účely vyhlášky č. 121/2026 Sb. se s vyšším číslem přílohy zpřísňuje režim nakládání:

- V příloze č. 1 jsou uvedeny třídy a kategorie s nejmírnějším režimem podle § 1 této vyhlášky;
- V příloze č. 2 jsou uvedeny třídy a kategorie s přísnějším režimem podle § 2 této vyhlášky;
- V příloze č. 3 jsou uvedeny třídy a kategorie s nejpřísnějším režimem podle § 3 této vyhlášky;
- Pro chemické látky a směsi, které mají přiřazenou třídu nebo kategorii nebezpečnosti akutní toxicita kategorie 1 nebo 2 se uplatní zvláštní režim podle § 4 této vyhlášky.

Přílohy č. 1–3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. zahrnují vždy tři oblasti chemických látek a směsí, které jsou klasifikovány jako nebezpečné. Jedná se o chemické látky a směsi nebezpečné v oblasti pro zdraví, v oblasti fyzikální a v oblasti pro životní prostředí. Vyhláška č. 121/2026 Sb. s nimi povoluje činnosti a nakládání, **avšak pouze za stanovených podmínek v této vyhlášce.**

Nezletilým žákům je povoleno dle věku a druhu činnosti nakládat ze skupiny nebezpečných chemických látek a směsí s těmi, které jsou uvedeny v přílohách č. 1–3 vyhlášky. Činnosti spojené s chemickými látkami a směsmi, které nejsou označeny NV č. 361/2007 Sb. jako nebezpečné, nejsou vyhláškou č. 121/2026 Sb. omezeny.

S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, které **nejsou touto vyhláškou povoleny a nejsou tedy uvedeny** v přílohách č. 1–3, není dovoleno nezletilým žákům nakládat.

Chemický experiment jako nedílná součást výuky

Chemie je experimentální věda a právě pokus – ať už demonstrační, nebo žákovský – je tím, co ji činí názornou, srozumitelnou a zajímavou. MŠMT proto školám a školským zařízením doporučuje, aby experimentální činnost byla běžnou a pravidelnou součástí vzdělávání v chemii, nikoli výjimkou vyhrazenou pouze specializovaným školám. Vyhláška č. 121/2026 Sb. není důvodem k omezování pokusů – naopak, pozitivním výčtem přehledně vymezuje, se kterými nebezpečnými látkami a směsmi žáci nakládat mohou.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006.

Vzdělávání v přírodních vědách má v českém vzdělávacím systému bohatou a úspěšnou tradici a experiment v něm hraje nezastupitelnou roli při motivaci budoucích chemiků a chemiček. V důsledku dlouhodobě nejisté, komplikované a nepřehledné právní úpravy se však experimentování ze školních tříd a laboratoří pozvolna vytrácelo.

Pozitivní přínosy žákovských experimentů

Motivace a zájem o obor – dobře zvolený pokus vzbuzuje zvědavost a je často tím, co žáka přivede k dalšímu studiu přírodních věd. Právě experimenty si žáci z výuky chemie vybavují nejdéle.

Porozumění učivu – abstraktní pojmy (reakce, srážení, pH, oxidace) se stanou názornými; žáci si spojují symbolickou, částicovou a makroskopickou rovinu chemie.

Badatelské dovednosti – formuluje hypotézu, plánuje postup, pozoruje, zaznamenává, vyhodnocuje a interpretuje výsledky, rozlišuje pozorování od závěru.

Manuální dovednosti a pracovní návyky – práce s laboratorním sklem, vážení, měření objemu, filtrace, příprava roztoků, pořádek na pracovišti a následný úklid.

Bezpečnostní kompetence – zkušenost je nejlepší prevencí. Žák, který se pod vedením naučil číst výstražné symboly, H-věty a bezpečnostní listy, používat osobní ochranné prostředky a reagovat na drobnou nehodu, je v dospělosti výrazně lépe chráněn než žák, který chemikálie nikdy nevzal do ruky.

Naplňování RVP a příprava na povolání – RVP s experimentální složkou výslovně počítají; u odborných škol je praktická výuka nezastupitelnou součástí přípravy žáka pro chemickou praxi.

Spolupráce a komunikace – práce ve dvojicích či skupinách, dělba rolí, obhajoba výsledků, vedení laboratorního protokolu.

Jak experimentovat častěji a přitom bezpečně

1. Zařazujte experiment pravidelně, ideálně do každého většího tematického celku; krátký demonstrační pokus lze za vhodných podmínek provést i v běžné učebně.
2. Uplatňujte zásadu substituce – lze-li dosáhnout stejného didaktického cíle méně nebezpečnou chemickou látkou či směsí, upřednostněte ji.
3. Pracujte s co nejnižšími koncentracemi a nejmenším množstvím chemických látek či směsí (mikrotechniky, polomikrotechniky). Zředěné roztoky často spadají do nižší kategorie nebezpečnosti nebo nejsou klasifikovány jako nebezpečné.
4. Budujte dovednosti žáků postupně podle stanoveného pravidla v § 5 odst. 5 vyhlášky č. 121/2026 Sb. – od látek podle přílohy č. 1 k nebezpečnějším.
5. Před zahájením práce s chemickými látkami a směsmi podrobně vysvětlete a předvedte postup **s přihlédnutím k míře osvojení dovedností žáků** při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle stanoveného pravidla v § 5 odst. 6 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Doporučujeme zohlednit míru osvojených dovedností žáků při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi. Pokud již daný experiment (činnost) žáci konali (např. zapálení kahanu), není třeba znovu postup opakovat. V případě, že však daný experiment (činnost) žáci nikdy předtím nekonali (např. pipetování kyseliny), je nutné, aby učitel daný experiment a činnosti spojené s nebezpečnou chemickou látkou či směsí podrobně všem žákům vysvětlil, a i názorně předvedl, než žákům povolí nakládat s takovouto nebezpečnou chemickou látkou a směsí.

S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi mohou žáci podle § 2 vyhlášky č. 121/2026 Sb. nakládat až tehdy, pokud si osvojí dovednosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 1 této vyhlášky. S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi mohou žáci podle § 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. nakládat až tehdy, pokud si osvojí dovednosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 2 této vyhlášky. S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi mohou žáci podle § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb. nakládat až tehdy, pokud si osvojí dovednosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 3 této vyhlášky.

6. Zajistěte žákům osobní ochranné prostředky podle stanoveného pravidla v § 8 odst. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Doporučujeme mít po ruce bezpečnostní listy použitých nebezpečných chemických látek a směsí § 8 odst. 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

7. Podporujte návaznou činnost – chemické kroužky, chemickou olympiádu, středoškolskou odbornou činnost či spolupráci s vysokými školami.

Modelové situace z běžné praxe

Stejná látka, jiná koncentrace. Učitel chce použít roztok téže látky v jiné koncentraci. Pro zařazení podle vyhlášky není rozhodující název látky, ale klasifikace konkrétního roztoku ve formě, ve které se používá. Ověřte oddíl 2 bezpečnostního listu; změna koncentrace může vést k jinému režimu nebo k tomu, že směs nebude klasifikována jako nebezpečná.

Substituce. Lze-li stejného didaktického cíle dosáhnout méně nebezpečnou látkou nebo zředěnější směsí, je vhodné tuto variantu upřednostnit.

V rámci zájmového vzdělávání a při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo při poskytování školských služeb u žáků při nakládání s látkami a směsmi podle § 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. je ve zvlášť odůvodněných případech nemožnost náhrady z technologických, vědeckých nebo jiných obdobných důvodů přímo podmínkou § 3 písm. c) bodu 1 této vyhlášky.

Mikroměřítka. Převedení pokusu do kapkového nebo do mikroměřítka obvykle snižuje množství použité chemické látky (nebo směsi), rozsah možné expozice a množství odpadu. Samotné snížení množství však nemění klasifikaci látky nebo směsi ani příslušný režim; ten se posuzuje podle skutečné klasifikace používané formy a koncentrace.

Demonstrační pokus. Pokud žáci s určitou nebezpečnou chemickou látkou či směsí v daném režimu nakládat nemohou, lze didaktického cíle často dosáhnout demonstračním pokusem, při němž s touto chemickou látkou či směsí nakládá pouze vyučující.

Musí přitom být splněny obecné právní požadavky pro nakládání s danou chemickou látkou či směsí; u chemických látek a směsí, které mají přiřazenou kategorii nebezpečnosti akutní toxicita kategorie 1 nebo 2 se uplatní zejména § 44a a § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví. Při provádění demonstračních experimentů však nesmí být překročeny např. limity NPK a PEL dle příslušných právních předpisů.

1.1. Přílohy vyhlášky č. 121/2026 Sb. zahrnující povolené nebezpečné chemické látky a směsi ve školách a školských zařízeních

Jak s jednotlivými přílohami a tabulkami klasifikace pracovat

Přílohy č. 1–3 jsou uspořádány tak, že s vyšším číslem přílohy roste přísnost režimu nakládání. Zařazení konkrétní chemické látky nebo směsi se však neurčuje podle obecného dojmu její nebezpečnosti, ale podle tříd a kategorií uvedených v přílohách č. 1–3; u chemických látek a směsí s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 nebo kategorie 2 se použije zvláštní režim podle § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Přílohy vyhlášky neuvádějí konkrétní chemické látky a směsi, ale třídy a kategorie nebezpečnosti podle nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 Sb. Zařazení konkrétní chemické látky (anebo směsi) proto **vždy ověřte v oddílu 2 jejího bezpečnostního listu, případně na štítku obalu.**

Jedna chemická látka má zpravidla více klasifikací. **Rozhodující je vždy ta nejpřísnější:** například pokud kterákoli z klasifikací chemické látky (anebo směsi) spadá do přílohy č. 3, platí pro ni režim § 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. (např. *hydroxid sodný je současně korozivní pro kovy (příloha č. 1) i žravý kategorie 1A (příloha č. 2) a řídí se tedy § 2 této vyhlášky*). Klasifikace se vztahuje k chemické látce nebo směsi **ve formě, v níž je skutečně použita. Zředěné roztoky často spadají do nižší kategorie nebo nejsou klasifikovány jako nebezpečné** (např. hydroxid sodný o koncentraci do 0,5 % není klasifikován jako žravý).

Chemické látky a směsi podle přílohy č. 1

Tabulka klasifikace nebezpečných chemických látek a směsí podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 121/2026 Sb.

Třída nebezpečnosti a kategorie podle nařízení CLP	Označení třídy a H-věty
Nebezpečnost pro zdraví	
a) Akutní toxicita, kategorie 4	Acute Tox. 4 – H302, H312, H332
b) Žravost/podráždění kůže, kategorie 1 – podkategorie 1B nebo 1C; kategorie 2	Skin Corr. 1B, 1C – H314; Skin Irrit. 2 – H315
c) Vážné poškození očí / podráždění očí, kategorie 1 nebo 2	Eye Dam. 1 – H318; Eye Irrit. 2 – H319
d) Senzibilizace dýchacích cest / senzibilizace kůže, kategorie 1 s podkategoriemi 1A nebo 1B	Resp. Sens. 1, 1A, 1B – H334; Skin Sens. 1, 1A, 1B – H317
e) Toxicita pro reprodukci, kategorie 2	Repr. 2 – H361
f) Toxicita pro specifické cílové orgány – jednorázová expozice, kategorie 3	STOT SE 3 – H335, H336
g) Toxicita pro specifické cílové orgány – opakovaná expozice, kategorie 1 nebo 2	STOT RE 1 – H372; STOT RE 2 – H373
Nebezpečnost fyzikální	
a) Hořlavé plyny (včetně chemicky nestálých plynů), kategorie 1 nebo 2	Flam. Gas 1, 2 – H220, H221; Chem. Unst. Gas A, B – H230, H231
b) Hořlavé kapaliny, kategorie 2 nebo 3	Flam. Liq. 2 – H225; Flam. Liq. 3 – H226
c) Hořlavé tuhé látky, kategorie 1 nebo 2	Flam. Sol. 1, 2 – H228

Třída nebezpečnosti a kategorie podle nařízení CLP	Označení třídy a H-věty
d) Samozahřívající se látky a směsi, kategorie 1 nebo 2	Self-heat. 1 – H251; Self-heat. 2 – H252
e) Látky a směsi, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny, kategorie 2 nebo 3	Water-react. 2, 3 – H261
f) Oxidující tuhé látky, kategorie 2 nebo 3	Ox. Sol. 2, 3 – H272
g) Korozivní pro kovy, kategorie 1	Met. Corr. 1 – H290
Nebezpečnost pro životní prostředí	
a) Nebezpečnost pro vodní prostředí, kategorie 1, 2, 3 nebo 4	Aquatic Acute 1 – H400; Aquatic Chronic 1–4 – H410, H411, H412, H413
b) PBT/vPbT (perzistentní, bioakumulativní a toxické látky)	PBT – EUH440; vPvB – EUH441
c) PMT/vPmT (perzistentní, mobilní a toxické látky)	PMT – EUH450; vPvM – EUH451

Příklady chemických látek a směsí, které spadají do přílohy č. 1

Jde o chemické látky a směsi, jejichž nejpřísnější klasifikace nepřekračuje rámec přílohy č. 1; nakládat s nimi tedy mohou žáci středních škol, ale i žáci druhého stupně základního vzdělávání a žáci v rámci zájmového vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo při poskytování školských služeb za podmínek uvedených v § 1. Uvedené H-věty odpovídají běžně dodávané formě a koncentraci a **je nutné je ověřit v bezpečnostním listu konkrétního balení.**

- aceton (H225, H319, H336)
- acetonitril (H225, H302, H312, H332, H319)
- amoniak – vodný roztok, i koncentrovaný (H290, H314 – Skin Corr. 1B, H335, H400)
- červený fosfor (H228, H412)
- dusičnan amonný (H272, H319)
- dusičnan draselný (H272)
- dusičnan sodný (H272, H319)
- dusičnan stříbrný (H272, H290, H314 – Skin Corr. 1B, H410)
- dusičnan vápenatý a hořečnatý (H272, H319)
- ethanol (H225, H319)
- ethyl-acetát (H225, H319, H336)
- hliník – prášek (H228, H261)
- hořčík – páska, hoblina (H228, H252, H261)
- hydrogensíran sodný (H318)
- hydroxid sodný a draselný v roztoku v koncentraci nižší než 2 % (H290, H315, H319)
- hydroxid vápenatý (H315, H318, H335)
- chlorid amonný (H302, H319)
- chlorid železitý (H290, H302, H315, H318)
- jod (H312, H332, H315, H319, H335, H372, H400)
- kamenec draselno-hlinový (H318)
- kyselina citronová, vinná a jablečná (H318 nebo H319)

- kyselina fosforečná, koncentrovaná (H290, H314 – Skin Corr. 1B)
- kyselina chlorovodíková, koncentrovaná (H290, H314 – Skin Corr. 1B, H335)
- kyselina octová do 25 % (H226, H290, H315, H319)
- kyselina šťavelová (H302, H312, H318)
- manganistan draselný (H272, H302, H314 – Skin Corr. 1B, H410)
- oxid manganičitý – burel (H302, H332, H373)
- oxid měďnatý (H302, H410)
- oxid vápenatý – pálené vápno (H315, H318, H335)
- peroxodisíran amonný a draselný (H272, H302, H315, H317, H319, H334, H335)
- propan-2-ol, propan-1-ol, butan-1-ol (H225 nebo H226, H318 nebo H319, H336)
- síra (H315)
- síran měďnatý pentahydrát (H302, H318, H410)
- síran železnatý heptahydrát (H302, H315, H319)
- uhličitan sodný a draselný (H315, H319, H335)
- urotropin – hexamethylentetramin (H228, H317)
- vodík, methan a acetylen vyvíjené v aparatuře, tedy nikoli z tlakové láhve (H220)
- zinek – prášek stabilizovaný (H410)
- železo – prášek (H228)

Chemické látky a směsi podle přílohy č. 2

Tabulka klasifikace nebezpečných chemických látek a směsí podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 121/2026 Sb.

Třída nebezpečnosti a kategorie podle nařízení CLP	Označení třídy a H-věty
Nebezpečnost pro zdraví	
a) Akutní toxicita, kategorie 3	Acute Tox. 3 – H301, H311, H331
b) Žíravost/podráždění kůže, kategorie 1 – podkategorie 1A	Skin Corr. 1A – H314
c) Toxicita pro specifické cílové orgány – jednorázová expozice, kategorie 2	STOT SE 2 – H371
d) Nebezpečnost při vdechnutí, kategorie 1	Asp. Tox. 1 – H304
Nebezpečnost fyzikální	
a) Aerosoly, kategorie 1, 2 nebo 3	Aerosol 1 – H222 + H229; Aerosol 2 – H223 + H229; Aerosol 3 – H229
b) Oxidující plyny, kategorie 1	Ox. Gas 1 – H270
c) Plyny pod tlakem	Press. Gas – H280, H281
d) Hořlavé kapaliny, kategorie 1	Flam. Liq. 1 – H224
e) Samozápalné kapaliny, kategorie 1	Pyr. Liq. 1 – H250
f) Samozápalné pevné látky, kategorie 1	Pyr. Sol. 1 – H250
g) Látky a směsi, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny, kategorie 1	Water-react. 1 – H260
h) Oxidující kapaliny, kategorie 1, 2 nebo 3	Ox. Liq. 1 – H271; Ox. Liq. 2, 3 – H272

Třída nebezpečnosti a kategorie podle nařízení CLP	Označení třídy a H-věty
i) Oxidující tuhé látky, kategorie 1	Ox. Sol. 1 – H271
Nebezpečnost pro životní prostředí	
Nebezpečný pro ozonovou vrstvu, kategorie 1	Ozone 1 – H420

Příklady chemických látek a směsí, které spadají do přílohy č. 2

Jde o chemické látky a směsi, u nichž alespoň jedna klasifikace spadá do přílohy č. 2, **ale žádná do přílohy č. 3**. Nakládat s nimi mohou žáci ve středním vzdělávání starší 15 let po splnění povinné školní docházky a žáci ve věku 15-18 let v rámci zájmového vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo při poskytování školských služeb za podmínek uvedených v § 2.

- acetanhydrid (H226, H302, H331, H314, H335)
- cyklohexan (H225, H304, H315, H336, H410)
- diethylether (H224, H302, H336)
- draslík (H260, H314 – Skin Corr. 1A)
- dusičnan barnatý (H272, H301, H332, H319)
- dusičnan strontnatý (H271, H318)
- dusitan sodný a draselný (H272, H301, H319, H400)
- fluorid sodný (H301, H315, H319)
- fluorid draselný (H301, H311, H331)
- hydrid sodný (H228, H260, H314)
- hydroxid barnatý (H302, H314, H318)
- hydroxid draselný – pevný a koncentrované roztoky (H290, H302, H314 – Skin Corr. 1A)
- hydroxid sodný – pevný a koncentrované roztoky (H290, H314 – Skin Corr. 1A)
- chlorečnan draselný (H271, H302, H332, H411)
- chlorid barnatý (H301, H332)
- kapalný dusík (H281)
- karbid vápníku (H260, H315, H318, H335)
- kyselina dusičná, koncentrovaná (H272, H290, H314 – Skin Corr. 1A)
- kyselina mravenčí, koncentrovaná (H226, H290, H314 – Skin Corr. 1A)
- kyselina sírová, koncentrovaná (H290, H314 – Skin Corr. 1A)
- pentan (H225, H304, H336, H411)
- peroxid sodný (H271, H314)
- peroxid vodíku 30 % (H271, H302, H332, H314)
- petrolether a technický benzin (H225, H304, H315, H336, H411)
- sodík (H260, H314 – Skin Corr. 1A)
- sulfid sodný (H302, H311, H314, H400)
- tetrahydridohlinitan lithný (H260, H314)

- tlakové lahve s plyny – kyslík, dusík, oxid uhličitý, argon, vodík, acetylen, propan-butan (H270, H280, případně H220)
- triethylamin (H225, H302, H311, H331, H314, H335)

Chemické látky a směsi podle přílohy č. 3

Při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi uvedenými v příloze č. 3 v rámci zájmového vzdělávání a při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb **je nutné zvážit, zda se v rámci dané činnosti nedají nebezpečné chemické látky a směsi uvedené v příloze č. 3 nahradit jinými**, jelikož tyto chemické látky a směsi mají být použity jen ve zvlášť odůvodněných případech, kdy je nelze nahradit jinými.

Tabulka klasifikace nebezpečných chemických látek a směsí podle přílohy č. 3 k vyhlášce č. 121/2026 Sb.

Třída nebezpečnosti a kategorie podle nařízení CLP	Označení třídy a H-věty
Nebezpečnost pro zdraví	
a) Akutní toxicita, kategorie 1 nebo 2 – pro tyto látky platí zvláštní režim podle § 4 vyhlášky	Acute Tox. 1, 2 – H300, H310, H330
b) Mutagenita zárodečných buněk, kategorie 1A, 1B nebo 2	Muta. 1A, 1B – H340; Muta. 2 – H341
c) Karcinogenita, kategorie 1A, 1B nebo 2	Carc. 1A, 1B – H350; Carc. 2 – H351
d) Toxicita pro reprodukci, kategorie 1A, 1B nebo 2	Repr. 1A, 1B – H360; Repr. 2 – H361
e) Toxicita pro specifické cílové orgány – jednorázová expozice, kategorie 1	STOT SE 1 – H370
f) Endokrinní disruptory pro lidské zdraví, kategorie 1 nebo 2	ED HH 1 – EUH380; ED HH 2 – EUH381
Nebezpečnost fyzikální	
a) Výbušniny, kategorie 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 nebo 1.6 (nejde-li o výbušniny podle zákona o hornické činnosti)	Expl. 1.1–1.6 – H201, H202, H203, H204, H205, H200
b) Samovolně reagující látky a směsi, typy A, B, C, D, E nebo F	Self-react. A–F – H240, H241, H242
c) Organické peroxidy, typy A, B, C, D, E nebo F	Org. Perox. A–F – H240, H241, H242
d) Znečlivitelé výbušniny, kategorie 1, 2, 3 nebo 4	Desen. Expl. 1–4 – H206, H207, H208
Nebezpečnost pro životní prostředí	
Endokrinní disruptory pro životní prostředí, kategorie 1 nebo 2	ED ENV 1 – EUH430; ED ENV 2 – EUH431

Příklady chemických látek a směsí, které spadají do přílohy č. 3

Jde o chemické látky a směsi, u nichž alespoň jedna klasifikace spadá do přílohy č. 3, **současně se však nejedná** o nebezpečné chemické látky a směsi, které mají přiřazenu třídu nebo kategorii nebezpečnosti akutní toxicita kategorie 1 nebo kategorie 2.

Nakládat s nimi mohou žáci středních škol při praktickém vyučování (žáci, kteří již splnili povinnou školní docházku) a při zájmovém vzdělávání anebo při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb.

Nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi uvedenými v příloze č. 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. v rámci zájmového vzdělávání a při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb je možné pouze, pokud se v rámci dané činnosti nedají

nebezpečné chemické látky a směsi uvedené v příloze č. 3 nahradit jinými méně nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, jelikož jsou použitelné skutečně jen ve zvlášť odůvodněných případech, kdy je nelze nahradit jinými.

S těmito nebezpečnými chemickými látkami je dovoleno nakládat také žákům při teoretickém vyučování, avšak pouze v oborech středního vzdělání uvedených ve skupině oborů vzdělávání kódu 28 podle nařízení vlády č. 211/2010 Sb. Musí se jednat o žáky starší 15 let, kteří již splnili povinnou školní docházku.

S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi uvedenými v příloze č. 3 (dle § 3 této vyhlášky) **není dovoleno nakládat při poskytování školských služeb**, tj. **v kroužcích v domovech mládeže**.

- 2-nitrotoluen (H302, H340, H350, H361f, H411)
- 4-aminofenol (H302, H332, H317, H341, H373, H410)
- acetamid (H351)
- anilin (H301, H311, H331, H317, H318, H341, H351, H372, H400)
- benzen (H225, H304, H315, H319, H340, H350, H372)
- borax – tetraboritan sodný (H319, H360)
- bromičnan draselný (H271, H301, H350)
- dibenzoylperoxid (organický peroxid typu B až D – H241, H317, H319)
- dichlormethan (H315, H319, H335, H336, H351, H373)
- dusičnan a síran kobaltnatý (H302, H317, H334, H341, H350, H360, H410)
- dusičnan a jodid olovnatý, sulfid olovnatý, olovo (H302, H332, H360, H373, H410)
- fenol (H301, H311, H331, H314, H341, H373)
- fenolftalein – pevný a roztoky nad 0,1 % (H341, H350, H361)
- hexan (H225, H304, H315, H336, H361, H373, H411)
- hydrochinon (H302, H317, H318, H341, H351, H400)
- chloroform – trichlormethan (H302, H331, H315, H319, H336, H351, H361, H372)
- jodistan sodný (H302, H351, H361, H411)
- kyselina boritá (H360)
- kyselina pikrová (výbušnina – H201; navlhčená vodou znečtivělá výbušnina – H206)
- methanol (H225, H301, H311, H331, H370)
- naftalen (H228, H302, H351, H410)
- nitrobenzen (H301, H311, H331, H351, H360, H372, H412)
- octan olovnatý (H360, H373, H410)
- propylbromid – 1-brompropan (H225, H315, H319, H335, H336, H351, H360FD, H373)
- pyrokatechol (H301, H311, H332, H315, H317, H318, H341)
- resorcinol (H302, H315, H317, H319, H370, H410)
- sirouhlík (H225, H302, H315, H319, H361, H372)
- síran a chlorid nikelnatý (H301, H332, H317, H334, H341, H350, H360, H372, H410)
- tetrachlormethan (H301, H311, H331, H317, H351, H372, H420)

- thiomočovina (H302, H351, H361, H411)
- toluen (H225, H304, H315, H336, H361, H373)

1.2. Pravidla pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 a kategorie 2

Tyto chemické látky a směsi mají přiřazenou akutní toxicitu kategorie 1 nebo 2 a jsou tedy **výslovně vyňaty** z režimu § 1–3 (včetně příloh č. 1-3) vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Nezletilým žákům se podle § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb. povoluje v rámci praktického vyučování (tedy v rámci přípravy na budoucí povolání) nakládat s těmito nebezpečnými chemickými látkami a směsmi s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 a kategorie 2. S těmito chemickými látkami a směsmi se dále povoluje nakládat i nezletilým žákům ve věku 15–18 let v rámci zájmového vzdělávání a při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb.

S nebezpečnými chemickými látkami a směsmi s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 a kategorie 2 **není dovoleno nakládat** při poskytování školských služeb, tj. **v kroužcích v domovech mládeže**.

Příklady chemických látek, na které se vztahuje zvláštní režim podle § 4

- azid sodný (H300, H310, H373, H410)
- bílý fosfor (H250, H300, H330, H314, H400)
- brom (H330, H314, H400)
- dichroman draselný a amonný (H330, H340, H350, H360, H372, H410)
- chlorid a síran kademnatý (H330, H340, H350, H360, H372, H410)
- chlorid a dusičnan rtuťnatý, rtuť (H300, H310, H330, H372, H410)
- chroman draselný a sodný (H330, H340, H350, H360, H372, H410)
- kyanid draselný a sodný (H300, H310, H330, H372, H410)
- kyselina fluorovodíková (H300, H310, H330, H314)
- kyselina chloroctová (H301, H311, H330, H314, H400)
- oxid arsenitý (H300, H331, H314, H350, H410)
- oxid chromový (H271, H301, H311, H330, H314, H340, H350, H372, H410)

Srovnávací tabulka pro nebezpečné chemické látky a směsi dle § 1-3 a s nimi související přílohy č. 1-3 a § 4 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

	§ 1, příloha č. 1	§ 2, příloha č. 2	§ 3, příloha č. 3	§ 4
Vyučování na ZŠ	Žáci: 2. stupeň dohled: proškolený vyučující předmětu	x	x	x
Teoretické vyučování v SŠ obory mimo sk. 28	Žáci: (bez podmínky) dohled: proškolený vyučující předmětu	Žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: proškolený vyučující předmětu	x	x
Teoretické vyučování v SŠ, obory sk. 28	Žáci: (bez podmínky) dohled: proškolený vyučující předmětu	Žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: proškolený vyučující předmětu	Žáci: 15+, po splnění PŠD přímý dohled: proškolený vyučující předmětu nakládá 1 žák	x
Praktické vyučování v SŠ	Žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: proškolený vyučující předmětu / instruktor	Žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: proškolený vyučující předmětu / instruktor	Žáci: 15+, po splnění PŠD přímý dohled: proškolený vyučující předmětu / instruktor nakládá 1 žák	Žáci: 15+, po splnění PŠD přímý dohled: odborně způsobilá osoba nakládá 1 žák
Kroužek chemie v DDM, školní družiny a kluby	Žáci: 12–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	Žáci: 15–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	Žáci: 15–18 přímý dohled: proškolený vedoucí / Mgr. chemie zvlášť odůvodněné případy nakládá 1 žák	Žáci: 15–18 přímý dohled: odborně způsobilá osoba nakládá 1 žák
Chemická olympiáda, projekty a příprava na předmětové soutěže, středoškolských soutěží	Žáci: 12–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	Žáci: 15–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	Žáci: 15–18 přímý dohled: proškolený vedoucí / Mgr. chemie zvlášť odůvodněné případy nakládá 1 žák	Žáci: 15–18 přímý dohled: odborně způsobilá osoba nakládá 1 žák
Kroužek chemie v domově mládeže	Žáci: 12–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	Žáci: 15–18 dohled: proškolený vedoucí / Bc. chemie	x	x

Vysvětlivky

Obory vzdělávání kódu 28 podle nařízení vlády č. 211/2010 Sb. jsou:

Obory vzdělání ukončené maturitní zkouškou	Obory vzdělání ukončené výučním listem
– 28-41-M/01 Technologie celulózy a papíru – 28-42-L/01 Chemik operátor – 28-42-L/51 Chemik operátor – 28-44-M/01 Aplikovaná chemie – 28-45-L/51 Sklářský a keramický průmysl – 28-46-M/01 Technologie silikátu	– 28-52-E/01 Chemické práce – 28-52-H/01 Chemik – 28-56-E/01 Papírenská výroba – 28-57-E/01 Keramická výroba – 28-57-H/01 Výrobce a dekorátér keramiky – 28-58-E/01 Sklářská výroba – 28-58-H/01 Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla – 28-63-E/01 Bižuterní výroba – 28-63-H/01 Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů

Proškolený vyučující znamená, že musí být proškolený v oblasti nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi dle § 1-3 vyhlášky č. 121/2026 Sb. a jim příslušných příloh č. 1-3 této vyhlášky. Pokud se jedná o proškolenou osobu dle § 1, musí být vyučující proškolen v nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi uvedenými v příloze č. 1 (stejně tak to platí také u § 2 a 3 a příslušných příloh č. 2 a 3). Proškolení v nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 2 a 3 se považuje za proškolení podle § 1. Proškolení v nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 3 se považuje za proškolení podle § 2.

Bc. chemie znamená, že daná osoba získala v bakalářském oboru vysokoškolské vzdělání v oblasti vzdělávání Chemie nebo obdobné vysokoškolské vzdělání, které bylo získáno studiem na vysoké škole nezařazeným do oblasti vzdělávání. Pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle v § 1 a 2 (včetně chemických látek a směsí uvedených v přílohách 1 a 2) vyhlášky č. 121/2026 Sb. **postačuje** bakalářské vzdělání v některé z výše uvedené oblasti vzdělání.

Mgr. chemie znamená, že daná osoba získala v magisterském oboru vysokoškolské vzdělání v oblasti vzdělávání Chemie nebo obdobné vysokoškolské vzdělání, které bylo získáno studiem na vysoké škole nezařazeným do oblasti vzdělávání, **které je vyžadováno** při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle § 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Odborně způsobilá osoba znamená, že osoba provádějící dohled musí splňovat odbornou způsobilost na příslušnou nebezpečnou chemickou látku či směs s přiřazenou třídou nebezpečnosti akutní toxicity kategorie 1 nebo kategorie 2 podle § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví. (Osoba s odbornou způsobilostí podle § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví se považuje za osobu splňující požadavky na osobu vykonávající dohled podle § 1-3 vyhlášky č. 121/2026 Sb.).

Dohled u nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi dle § 1–3 (a příloh č. 1-3) a § 4

Vyhláška umožňuje nezletilým žákům nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi **za určitých pravidel stanovených** v § 5 odst. 2 písm. a) a b) vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Pravidla zahrnují dohled nad žáky, počet žáků nakládajících s nebezpečnou chemickou látkou a směsí, odbornou způsobilost dohlízející osoby, proškolení v nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a samotné nakládání s nimi.

a) Dohled (§ 1–2 včetně příloh č. 1–2)

Dohled znamená, že dohlízející osoba je po celou dobu osobně přítomna a průběžně sleduje činnost žáků nakládajících s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi. Dohlízející osoba kontroluje bezpečnost práce v celé učebně anebo na pracovišti, avšak nemusí nepřetržitě sledovat jediného konkrétního žáka. Její pozornost je zaměřena na všechny žáky vykonávající danou činnost (s nebezpečnou chemickou látkou či směsí může nakládat více žáků v tomtéž okamžiku).

b) Přímý dohled (§ 3 včetně přílohy č. 3 a § 4)

Přímý dohled znamená, že dohlízející osoba je po celou dobu osobně přítomna a nepřetržitě sleduje konkrétního žáka při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi. Vyučující osoba po celou dobu prováděné činnosti sleduje pouze tohoto jediného žáka a nemůže se současně věnovat jiné činnosti ani přímému dohledu nad jiným žákem. V jednom okamžiku proto může být přímý dohled vykonáván pouze nad jediným žákem (s nebezpečnou chemickou látkou či směsí může nakládat pouze jeden žák v tomtéž okamžiku).

Samotný dohled i přímý dohled vyžadují osobní přítomnost dohlízející osoby. Tyto formy dohledu proto nelze realizovat prostřednictvím distančních prvků kombinované výuky.

1.3. Smysl nové vyhlášky č. 121/2026 Sb. a bezpečné experimentování ve školách a školských zařízeních

Vyhláška č. 121/2026 Sb. nahrazuje s účinností od 1. 9. 2026 vyhlášku č. 61/2018 Sb.³⁾ a **uceleně upravuje** nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu a práci s biologickými činiteli ve školách a školských zařízeních. **Smyslem a účelem této vyhlášky není** omezovat nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a praktické ověřování chemických jevů, provádění chemických experimentů a praktickou práci s chemickými látkami a směsmi (chemické pokusy), ale nastavit jasná a předvídatelná pravidla, za nichž je lze provádět bezpečně, a tím jejich uplatnění rozšířit.

- Vyhláška č. 121/2026 Sb. používá pozitivní výčet: **přílohy č. 1–3 vymezují** třídy a kategorie nebezpečnosti, s nimiž žáci **mohou nakládat**, a to za podmínek stanovených v § 1–5 této vyhlášky.
- Vyhláška č. 121/2026 Sb. se vztahuje i na žáky druhého stupně základního vzdělávání, zájmového vzdělávání, školských služeb včetně předmětových soutěží.

³⁾ Vyhláška č. 61/2018 Sb., o seznamu nebezpečných chemických látek, směsí a prachů a podmínkách nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a podmínkách výkonu činností spojených s nebezpečnou expozicí prachů.

- Vyhláška č. 121/2026 Sb. vychází z principu postupného osvojování si dovedností: žák nejprve nakládá s méně nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a teprve až po zvládnutí základních dovedností s nimi přechází k práci s nebezpečnějšími chemickými látkami a směsmi (stanoveno § 5 odst. 5 vyhlášky).
- Rozsah dohledu je stupňován podle míry rizika: u chemických látek a směsí podle příloh č. 1–2 postačuje dohled a s těmito chemickými látkami a směsmi může současně nakládat více žáků; **u přílohy č. 3 a u § 4 se vyžaduje přímý dohled, přičemž v tomtéž okamžiku může nakládat s chemickými látkami a směsmi pouze jeden žák** (stanoveno v § 5 odst. 2 vyhlášky č. 121/2026 Sb.).
- Vyhláška č. 121/2026 Sb. činí u nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi (podle § 1-3 a s nimi souvisejícími přílohami 1-3 a § 4 této vyhlášky) výjimku ze zakázaných činností dle zákona o ochraně veřejného zdraví s tím, že primární vynětí podmínky věku nebo plné svéprávnosti u činností vykonávaných nezletilými žáky u praktického vyučování stanovuje § 65 odst. 4 školského zákona. Činností, které u nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi zakázány nejsou, se netýká, naopak je nezakazuje. **Zároveň však vyhláška č. 121/2026 Sb. nenahrazuje ostatní povinnosti školy a školského zařízení v oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a účastníků vzdělávání podle § 29 školského zákona.**
- Je třeba zdůraznit, že **dohled má být vždy soustavný** – nestačí pouhá přítomnost dohlížející osoby v místnosti bez průběžné pozornosti věnované práci žáků.

Učitelé mohou provádět demonstrační pokusy

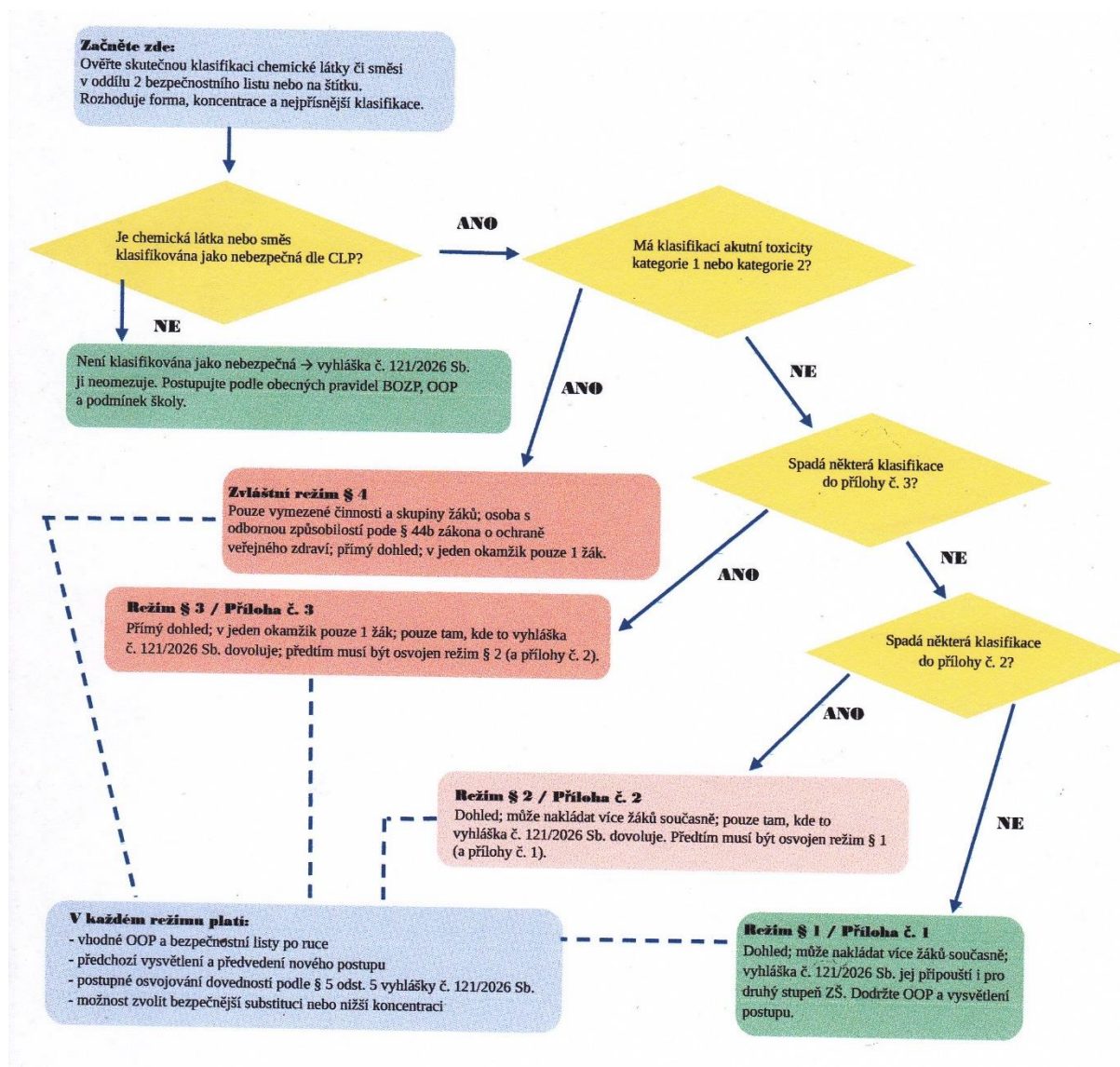
Vyhláška upravuje nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi žáky, nikoli pedagogickými pracovníky.

Vyučující může provádět demonstrační pokusy i s látkami, s nimiž žáci sami nakládat nesmějí, pokud jsou splněny obecné právní požadavky pro nakládání s danou chemickou látkou nebo směsí a žáci s ní při demonstraci sami nenakládají.

U chemických látek a směsí s akutní toxicitou kategorie 1 nebo 2 se uplatní zejména § 44a a § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví; právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba musí mít nakládání s nimi zabezpečeno fyzickou osobou odborně způsobilou a jednotlivé činnosti může vykonávat i zaměstnanec, kterého tato odborně způsobilá osoba prokazatelně zaškolila. Vyhláška č. 121/2026 Sb. sama neupravuje skladování chemických látek či směsí pro potřeby vyučujícího. I zde však zůstávají zachovány obecné povinnosti podle dalších právních předpisů.

1.4. Praktická orientace při rozhodování o práci s určitou nebezpečnou chemickou látkou nebo směsí

Následující schéma shrnuje doporučený postup školy, školského zařízení, pedagogického pracovníka či osoby vykonávající dohled při zařazování konkrétní chemické látky nebo směsi do režimu stanoveného vyhláškou č. 121/2026 Sb. Rozhodující je vždy skutečná klasifikace v oddílu 2 bezpečnostního listu nebo na štítku obalu, a to ve formě a koncentraci, v níž je látka nebo směs skutečně použita.

Poznámka k obrázku: Pokud žáci s určitou chemickou látkou nebo směsí nesmějí pracovat sami, může být ve vhodných případech zvolen demonstrační pokus učitele nebo bezpečnější substituce látky či nižší koncentrace.

Praktické příklady rozhodování

Níže uvedené modelové situace ilustrují, jak při zařazování chemické látky nebo směsi postupovat v běžné školní praxi. Údaje o klasifikaci je vždy nutné ověřit v konkrétním bezpečnostním listu používané chemické látky nebo směsi.

Příklad č. 1 – chlorid sodný (NaCl) nebo sacharóza ($\text{C}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{11}$). Obvykle nejsou klasifikovány jako nebezpečné, pak vyhláška č. 121/2026 Sb. jejich použití neomezuje. Škola i školské zařízení však i nadále postupuje podle obecných pravidel bezpečnosti práce, podle školního nebo vnitřního řádu a s ohledem na věk a dovednosti žáků.

Příklad č. 2 – ethanol ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$). Bezpečnostní list obvykle uvádí zejména Flam. Liq. 2 [Hořlavá kapalina kategorie 2] (H225) a Eye Irrit. 2 [Vážné poškození očí/podráždění očí kategorie 2] (H319). Nejprísnější klasifikace spadá do přílohy č. 1, proto se uplatní režim § 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Příklad č. 3 – hydroxid sodný (NaOH) v různých koncentracích. Roztok do koncentrace 2 % obvykle spadá do přílohy č. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb., zatímco pevný hydroxid sodný nebo koncentrovaný roztok se žíravostí Skin Corr. 1A [Žíravost/podráždění kůže kategorie 1A] (H314) spadá do přílohy č. 2 této vyhlášky. **Rozhoduje tedy koncentrace a skutečná klasifikace; stejná chemická látka může v různých formách vést k odlišnému režimu.**

Příklad č. 4 – aceton (CH_3COCH_3). Bezpečnostní list obvykle uvádí Flam. Liq. 1 [Hořlavá kapalina kategorie 1] (H224) a další klasifikace spadající nejprísněji do přílohy č. 2. Uplatní se tedy § 2 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Příklad č. 5 – brom (Br_2). Brom má klasifikace spadající do zvláštního režimu § 4 (mj. akutní toxicita). **Pro žákovský pokus přichází v úvahu pouze zcela výjimečně a jen za zvláštních podmínek podle § 4, včetně osoby s odbornou způsobilostí podle § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví a přímého dohledu.** V běžné školní praxi bude dle toho, kdo s bromem nakládá, zpravidla vhodnější demonstrační pokus učitele (či dohlížející osoby) nebo bezpečnější náhrada.

Doporučené pojetí proškolení

Vyhláška č. 121/2026 Sb. nestanoví konkrétní osobu školitele, délku, formu ani periodu proškolení. Škola nebo školské zařízení by proto měly proškolení nastavit přiměřeně rozsahu používaných chemických látek a prováděných činností a zajistit jeho prokazatelnost. Doporučuje se, aby zahrnovalo zejména orientaci v klasifikaci CLP⁴ a v přílohách vyhlášky č. 121/2026 Sb., práci s bezpečnostními listy, rizika konkrétních používaných chemických látek a směsí, osobní ochranné prostředky, bezpečný pracovní postup, zásady první pomoci a řešení mimořádných událostí a pravidla školy pro skladování, likvidaci a nakládání. O proškolení je vhodné vést jednoduchý záznam obsahující datum, rozsah nebo úroveň proškolení (§ 1-3 této vyhlášky), jméno proškolené osoby a osobu, která proškolení provedla.

Proškolení je vhodné aktualizovat při významné změně používaných chemických látek, pracovních postupů nebo právních požadavků. Podle § 5 odst. 4 platí, že proškolení pro § 2 nebo § 3 zahrnuje také úroveň § 1 a proškolení pro § 3 zahrnuje také úroveň § 2; škola tedy může prakticky využít i jedno společné proškolení pro více úrovní.

Co by měl běžný učitel chemie prakticky zkontrolovat nebo změnit v souvislosti s účinností nové vyhlášky č. 121/2026 Sb.?

Není nutné automaticky měnit všechny laboratorní úlohy ani vyřazovat nebezpečné chemické látky a směsi z výuky. Prakticky je vhodné projít zejména následující kroky:

1. zkontrolovat, zda jsou pro používané nebezpečné chemické látky a směsi dostupné aktuální bezpečnostní listy,
2. u každé používané nebezpečné chemické látky nebo směsi určit podle skutečné klasifikace režim § 1, § 2, § 3 nebo § 4,

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006.

3. ověřit, zda s takovými nebezpečnými chemickými látkami a směsmi může pracovat konkrétní skupina žáků a zda je zajištěn odpovídající dohled,
4. ověřit proškolení osob vykonávajících dohled a u § 4 odbornou způsobilost podle § 44b zákona o ochraně veřejného zdraví,
5. zkontrolovat laboratorní návody a podle potřeby upravit koncentrace, množství, organizaci práce nebo zvolit bezpečnější substituci,
6. zajistit vhodné osobní ochranné prostředky a dostupnost bezpečnostních listů při práci,
7. u nových pracovních postupů zajistit předchozí podrobné vysvětlení a demonstraci a respektovat postupné osvojování dovedností podle § 5 odst. 5 a 6,
8. zkontrolovat, zda školní nebo vnitřní řád obsahuje dostatečně konkrétní pravidla odpovídající skutečně prováděným činnostem a rizikům,
9. u pokusů, které nejsou vhodné pro žákovské provedení, zvážit demonstrační provedení učitelem namísto jejich úplného vypuštění z výuky.

2. Podmínky činností spojených s nebezpečnou expozicí prachu toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin

Vyhláška č. 121/2026 Sb. upravuje v § 6 **podmínky nakládání a ochrany zdraví žáků** při činnostech spojených s nebezpečnou expozicí prachu toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin.

Ve výčtu těchto toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin vyhláška plně odkazuje na **NV č. 361/2007 Sb.** (uvedené nařízení tedy stanovuje seznam povolených dřevin, se kterými mohou žáci nakládat v souvislosti s nebezpečnou expozicí prachu).

Věk žáků a podmínky pro vykonávání činností spojených s nebezpečnou expozicí prachu jsou samostatně uvedeny v § 6 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Ze skupiny nebezpečných prachů z toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin (tedy prachů spojených s nebezpečnou expozicí) **mohou nezletilí žáci vykonávat činnosti pouze s těmi, které jsou uvedeny v seznamu NV č. 361/2007 Sb.**

Na prachy, které nejsou označeny jako nebezpečné, se vyhláška nevztahuje.

Činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu se povoluje žákům při praktickém vyučování ve středním vzdělávání starším 15 let, kteří již splnili povinnou školní docházku a v rámci zájmového

vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo při poskytování školských služeb ve věku 15–18 let.

Povinnost splnění povinné školní docházky u praktického vyučování je žákům stanovena čl. 7 odst. 3 směrnice Rady 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

Žáci mohou vykonávat činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin **za podmínky, že průměrné osmihodinové koncentrace prachu v pracovním ovzduší nepřekračují přípustný expoziční limit stanovený pro daný druh prachu NV č. 361/2007 Sb. upravujícím podmínky ochrany zdraví při práci.**

Osoba provádějící dohled musí být při konání činností s nebezpečnou expozicí prachu vždy osobně přítomna v místě, kde ke konání těchto činností dochází (stanoveno § 6 odst. 3 touto vyhláškou).

3. Podmínky činností spojených s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům a jejich povolené skupiny při vzdělávání ve školách a školských zařízeních

Vyhláška č. 121/2026 Sb. upravuje v § 7 podmínky nakládání a ochranu zdraví žáků při činnostech spojených s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům skupiny 2.

Vyhláška upravuje **pouze nakládání s biologickými činiteli skupiny 2**, jelikož nakládání s biologickými činiteli skupiny 1 není zakázáno, a proto není tato skupina vyhláškou ani upravena.

Nakládání s biologickými činiteli skupiny 3 a 4 není mladistvým žákům vyhláškou č. 121/2026 Sb. **povoleno.**

Vyhláška č. 121/2026 Sb. odkazuje u činností spojených s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům na **NV č. 361/2007 Sb.**, které upravuje nejen činnosti spojené s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům skupiny 2, ale také podmínky ochrany zdraví při práci žáků při činnostech s biologickými činiteli této skupiny.

Nakládání **se povoluje žákům** při praktickém vyučování ve středním vzdělávání starším 15 let, kteří již splnili povinnou školní docházku, a dále v rámci zájmového vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo při poskytování školských služeb ve věku 15–18 let.

Povinnost splnění povinné školní docházky u praktického vyučování je stanovena čl. 7 odst. 3 směrnice Rady 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

Osoba provádějící dohled musí být při konání činností s nebezpečnou expozicí biologickým činitelům vždy osobně přítomna v místě, kde ke konání těchto činností dochází (stanoveno § 7 odst. 2 touto vyhláškou).

Tabulka shrnující pravidla k činnostem souvisejícím s nebezpečnou expozicí prachu toxických a výrazně senzibilizujících (exotických) dřevin a tvrdých (karcinogenních a senzibilizujících) dřevin a biologickým činitelům skupiny 2 dle § 6 a 7 vyhlášky č. 121/2026 Sb.

	§ 6 nebezpečná expozice prachu	§ 7 nebezpečná expozice biologickým činitelům skupiny 2
Vyučování na ZŠ	x	x
Teoretické vyučování v SŠ	x	x
Praktické vyučování v SŠ	žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: vyučující předmětu / instruktor	žáci: 15+, po splnění PŠD dohled: vyučující předmětu / instruktor
Kroužek chemie v DDM, školní družiny a kluby	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník
Chemická olympiáda, projekty a příprava na předmětové soutěže, středoškolských soutěží	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník
Kroužek chemie v domově mládeže	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník	žáci: 15-18 dohled: pedagogický pracovník

4. Společná ustanovení: další podmínky stanovené vyhláškou č. 121/2026 Sb.

4.1. Podmínka poskytnutí osobních ochranných prostředků

Žák může podle § 8 odst. 1 vyhlášky č. 121/2026 Sb. nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a provádět činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům ve školách a školských zařízeních⁵ podle této vyhlášky **pouze s osobními ochrannými prostředky vhodnými pro ochranu zdraví s přihlédnutím k rizikům vyplývajícím z charakteru prováděné činnosti.**

V rámci určení osobních ochranných prostředků pro žáky **je nutné, aby bylo ze strany školy nebo školského zařízení přihlédnuto** ke všem možným rizikům, která by mohla vyplynout z činností včetně jejich charakteru upravených vyhláškou č. 121/2026 Sb., a tato rizika byla adekvátně vyhodnocena. Pokud však osobní ochranné prostředky z jakéhokoliv důvodu nevyhovují, tak **musí danému žákovi škola, školské zařízení či jiný organizátor tyto prostředky poskytnout.**

Doporučujeme tedy školám a školským zařízením u žáků vždy vyhodnotit vhodnost osobních ochranných prostředků.

4.2. Podmínky pro těhotné mladistvé žákyně, pro mladistvé žákyně kojící a pro mladistvé žákyně do konce devátého měsíce po porodu

Vyhláška č. 121/2026 Sb. stanovuje v § 8 odst. 2 na jisto, že ochrana těhotných mladistvých žákyň, mladistvých žákyň kojících a mladistvých žákyň do konce devátého měsíce po porodu **touto vyhláškou není dotčena, a řídí se standardními právními předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.** Těhotné mladistvé žákyně, mladistvé žákyně kojící a mladistvé žákyně do konce devátého měsíce po porodu tedy **nesmí nakládat s chemickými látkami a směsmi, které pro ně zakazuje vyhláška 180/2015 Sb.**⁶⁾

⁵ V rámci zájmového vzdělávání, při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním a poskytováním školských služeb anebo poskytováním školských služeb.

⁶ Vyhláška č. 180/2015 Sb., o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu, o pracích a pracovištích, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a o podmínkách, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

4.3. Podmínka škol a školských zařízení zajistit dodržení zásad bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Další povinností škol a školských zařízení podle § 8 odst. 3 vyhlášky č. 121/2026 Sb., která vychází ze školského zákona, **je dodržení zásad bezpečnosti a ochrany zdraví u žáků při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi.**

Školy a školská zařízení mají dále povinnost dodržet podmínky práce s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi podle příslušných pokynů pro bezpečné zacházení. Tyto pokyny jsou uvedeny v **bezpečnostním listu dané chemické látky a směsi** podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek.

Doporučujeme školám a školským zařízením **vždy přihlídnout k charakteru prováděné činnosti a míře rizik tak, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví žáků, ale také osob, vykonávajících dohled.**

Dále školám a školským zařízením doporučujeme zajistit v místě výuky, aby byly k dispozici vždy aktuální bezpečnostní listy výrobce k používaným nebezpečným chemickým látkám a směsím, v případě směsí rovněž jejich UFI kód.

V místě výuky doporučujeme rovněž mít vždy k dispozici telefonní číslo na toxikologické informační středisko.

4.4. Podmínka pro školy a školského zařízení pro úpravu podmínek nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a práce s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům ve školních a vnitřních rádech

Vyhláška č. 121/2026 Sb. stanovuje školám a školským zařízením § 8 odst. 4 povinnost stanovit **podrobně** ve svých školních nebo vnitřních rádech podmínky, za kterých mohou žáci nakládat s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a vykonávat činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům.

Při stanovování těchto podrobných podmínek je vždy třeba, aby školy a školská zařízení přihlíděla k charakteru prováděné činnosti a také k míře možných rizik tak, aby zajistily bezpečnost a ochranu zdraví nejen pro žáky, ale také pro osoby konající dohled nad žáky.

Škola a školské zařízení **zajistí dodržování školního nebo vnitřního řádu**, který upravuje pro žáky **nakládání** s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a **činnosti spojené s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům.**

Doporučujeme školám a školským zařízením **zdůraznit žákům povinnost dodržovat školní a vnitřní řád** včetně pravidel pro žáky stanovených v § 22 odst. 1 školského zákona.

4.5. Označení nebezpečných chemických látek a směsí v jednotlivých přílohách vyhlášky č. 121/2026 Sb.

Vyhláška č. 121/2026 Sb. stanovuje v § 8 odst. 5 označení jednotlivých tříd a kategorií nebezpečných chemických látek a směsí uvedených v jednotlivých přílohách č. 1–3 podle jejich klasifikace, která vychází z přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího klasifikaci, označování a balení chemických látek a směsí. Uspořádání příloh 1-3 je podle míry nebezpečnosti vzestupné, tedy míra nebezpečnosti stanovuje režim přísnosti jednotlivých příloh.

Doporučujeme školám a školským zařízením **vždy ověřit zařazení konkrétní chemické látky a směsi v oddíle 2 jejího bezpečnostního listu** (popř. tak lze učinit na štítku obalu této chemické látky anebo směsi). Toto doporučení vychází ze skutečnosti, že přílohy č. 1–3 neuvádějí konkrétní chemické látky a směsi, ale pouze třídy a kategorie nebezpečnosti podle nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008.

5. Zrušovací ustanovení a účinnost vyhlášky

Z důvodu stanovené nové komplexní právní úpravy pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a pro činnosti související s nebezpečnou expozicí prachu a biologickým činitelům ve školách a školských zařízeních ve vyhlášce č. 121/2026 Sb. a z důvodu, že v důsledku doplnění § 29 odstavců 4 a 5 do školského zákona bylo stanoveno zmocnění pro vydání této vyhlášky, bude stávající vyhláška č. 61/2018 Sb.⁷ dnem nabytí účinnosti nové vyhlášky č. 121/2026 Sb. (podle § 9 této vyhlášky) zrušena.

Účinnost vyhlášky č. 121/2026 Sb. nastává dne 1. 9. 2026.

⁷ Vyhláška o seznamu nebezpečných chemických látek, směsí a prachů a podmínkách nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a podmínkách výkonu činností spojených s nebezpečnou expozicí prachů.